





Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș

Facultatea de Științe și Litere „Petru Maior”
Centrul de Cercetări Filologice, Istorice și Culturale

Universitatea de Stat din Moldova
Institutul de Istorie Chișinău

România după Marele Război.
Reconstrucții politice, instituționale și culturale

Târgu Mureș
5-6 iunie 2025

PROGRAM

Conferință organizată în cadrul proiectului PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0134: Trasee și convergențe culturale și naționale: Transilvania și Basarabia.
This work was supported by a grant of the Ministry of Research, Innovation and Digitization, CNCS - UEFISCDI, project number PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0134 - National and Cultural Paths and Convergences: Transylvania and Bessarabia, within PNCDI IV.

Comitetul științific
Prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop, Președintele Academiei Române
Prof. univ. dr. Igor Șarov, Rectorul Universității de Stat din Moldova
Conf. univ. dr. hab. Gheorghe Cojocaru, Directorul Institutului de Istorie al Universității de Stat din Moldova, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, membru de onoare al Academiei Române
Prof. univ. dr. Mihai Bărbulescu, Membru al Academiei Române
Prof. univ. dr. Bogdan Murgescu, Facultatea de Istorie a Universității din București
Prof. univ. dr. habil. Sorin Damean, Decan al Facultății de Științe Sociale, Universitatea din Craiova
Prof. univ. dr. Marcela Sălăgean, Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Prof. univ. dr. Vasile Dobrescu, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
Conf. univ. dr. Silvia Corlăteanu-Granciuc, Secretarul științific al Institutului de Istorie al Universității de Stat din Moldova

Comitetul de organizare
Prof. univ. dr. Corina Teodor, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
Prof. univ. dr. Giordano Altarozzi, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
Cercetător științific principal dr. hab. Nicolae Enciu, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
Conf. univ. dr. Maria Tătar-Dan, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
Cercetător științific coordonator dr. Mihai Țurcanu, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
Cercetător științific Alexandru Molcosean, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
Cercetător științific Cătălina Frangopol, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
Răzvan Ghișa, Doctorand, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș

JOI, 5 IUNIE 2025

Primirea participanților

Orele 14.30-15.00

UMFST G.E. Palade Tg. Mureș, strada Nicolae Iorga, nr. 1, Sala R21

Deschiderea conferinței

Ora 15.00

UMFST G.E. Palade Tg. Mureș, strada Nicolae Iorga, nr. 1, Sala R21

Discursuri inaugurale

- Prof. univ. dr. Giordano Altarozzi, Decan al Facultății de Științe și Litere „Petru Maior", UMFST G.E. Palade Tg. Mureș
- Conf. univ. dr. Maria Tătar-Dan, UMFST G.E. Palade Tg. Mureș, director al Proiectului PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0134: *Trasee și convergențe culturale și naționale: Transilvania și Basarabia*
- Cercetător științific principal hab. dr. Nicolae Enciu, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova, responsabil partener în cadrul proiectului PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0134: *Trasee și convergențe culturale și naționale: Transilvania și Basarabia*

Prezentări editoriale recente

Ora 15.30

UMFST G.E. Palade Tg. Mureș, strada Nicolae Iorga, nr. 1, Sala R21

- Publicații ale Editurii University Press – Prezintă: Conf. univ. dr. Georgeta Fodor, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
- *Caiete de Antropologie Istorică*, an XXIII, nr. 2 (45), *Oameni și animale: perspective istorico-antropologice,* iulie-decembrie 2024 – Prezintă: Prof. univ. dr. Toader Nicoară, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
- *Moștenirea lui Petru Maior. Abordări ale modernității în Europa Centrală și de Est,* Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2024 – Prezintă: Prof. univ. dr. Corina Teodor, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
- Nicolae Enciu, *O istorie social-economică a Basarabiei interbelice. Monografie,* Chișinău: Editura Universității de Stat din Moldova, 2023 - Prezintă: Ana Molcosean, cercetător științific, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
- *Istoria în cetate. Profesorului Vasile Dobrescu la împlinirea vârstei de 80 de ani,* Cluj-Napoca: Editura Mega, 2023 – Prezintă Conf. univ. dr. Maria Tătar-Dan, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
- Mihai Țurcanu, *Statele Unite și problema Basarabiei (1917-1941),* București-Brăila: Editura Academiei Române – Editura Istros a Muzeului Brăilei "Carol I", 2019 - Prezintă: Alexandru Molcosean, cercetător științific, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova.

Comunicări pe secțiuni

SECȚIUNEA I

Interferențe, personalități și contexte istorice

Orele 16.30 – 18.30, Sala R21

Moderatori:

Prof. univ. dr. Corina Teodor

Cercetător științific principal dr. Nicolae Enciu

- **Prof. univ. dr. Toader Nicoară, *Istoricul între teoria și practica interdisciplinarității***

Comunicarea propune o lectură actuală și o evaluare a unei sintagme des invocată în dezbaterile din ultimele decenii – interdisciplinaritatea – în mediile științifice și academice de pretutindeni, cu trimitere specială asupra domeniului științelor istorice. Deseori invocată și rareori pusă în practica cercetării, colaborarea dintre științe și discipline a dat și dă bă taie de cap specialiștilor din varii domenii. Este astăzi un fapt acceptat că multiple discipline de frontieră evidențiază prin rezultate tocmai valențele sale în cunoaștere. În cazul istoriei acestea se dovedesc deosebit de semnificative deoarece multitudinea de metode și discipline puse în operă de științe particulare concură la înțelegerea nuanțată și profundă a trecutului istoric. În cazul de față sunt invocate rezultatele spectaculare pentru istorie ale colaborării cu științele umane și sociale, în mod deosebit cu psihologia, antropologia, filologia, geografia etc., dar și cu științe și discipline aparent îndepărtate, medicina, sociologia, fizica, chimia, estetica, dar și cu biologia, economia etc. Fără o asemenea interacțiune nu am putea vorbi astăzi de istoria mentalităților, istoria reprezentărilor și imaginarului, de istoria orală, istoria corpului uman, istoria alimentației și vestimentației etc.

- **Prof. univ. dr. Corina Teodor, *O completare biografică: Ioan Lupaș în atmosfera anului 1919***

Multitudinea de studii dedicate istoricului Ioan Lupaș, inclusiv ediții critice, poate să ne lase impresia că nu mai există astăzi niciun fragment necunoscut în biografia sa. Însă, lecturând aceste contribuții istoriografice, mai vechi și mai recente, am constatat că toți autorii au sintetizat doar într-o frază transformarea prin care a trecut Lupaș în anul 1919, menționând încheierea misiunii lui de protopop la Sălișteși începutul carierei universitare la Cluj. De aceea, am ales acest studiu de caz, pentru a examina în detaliu ce a însemnat acest an de turnură 1919 pentru cărturarul ardelean. Pentru a reconstitui acest an din biografia sa, pentru a-i cântări activitatea ecleziastică, culturală, politică și finalmente, didactică, am asociat informații culese din surse diverse. În absența unor pagini memorialistice sau al unui jurnal al istoricului, am apelat la însemnările memorialistice ale unor contemporani, la corespondența sa, la mențiunile din presa vremii, la documente din arhivele din Cluj și Sălișteși la discursurile sale, precum și la numeroase articole de specialitate.

- **Dr. Raluca Rus, Lector univ. dr. Vlad Popovici, *A fost mandatul de parlamentar o trambulină socială? Studiu de caz: membrii Parlamentului României aleși în Transilvania (1919-1926)***

Schimbarea condițiilor politice în Transilvania după 1919 a reprezentat o oportunitate pentru numeroși membri ai burgheziei și intelectualității românești, care au primit șansa de a se implica în politică și de a candida cu șanse reale la un mandat pentru Parlamentul de la București. Situația era astfel mult diferită față de cea de dinainte de 1918, când oportunitățile candidaților români de a ajunge pe băncile Parlamentului de la Budapesta erau reduse, iar numărul celor aleși foarte mic în comparație cu numărul circumscripțiilor din spațiul geografic transilvan. A adus însă noua ipostază, pentru cei aleși, și oportunitatea de avansa social după încetarea mandatului parlamentar? Cercetarea noastră încearcă să ofere un răspuns acestei întrebări prin analiza mobilității sociale intragenerationale a membrilor Parlamentului României Mari aleși în circumscripțiile din Transilvania istorică, Banat, Partium, Sătmar, Maramureș. În acest sens, vom urmări, pe un eșantion de câteva sute de persoane, profesia la momentul

alegerii în Parlament și cea mai înaltă poziție profesională atinsă ulterior, comparându-le prin utilizarea sistemului de codare HISCO-Hisclass, cu scopul de a stabili dacă mandatul de parlamentar a reprezentat sau nu o oportunitate de mobilitate socială verticală și o trambulină în acest sens.

- **Cercetător științific principal dr. Nicolae Enciu, *Pe calea modernizării europene. Reintegrarea Basarabiei în spațiul românesc de cultură și civilizație (1918-1925)***

Unirea Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei și Banatului cu Vechiul Regat al României, în 1918, a avut drept consecință înlăturarea hotarelor impuse de stăpânirile străine în interiorul spațiului românesc de cultură și civilizație, și constituirea unei noi formațiuni statale, cunoscută sub numele de „România Întregită" sau „România Mare", când pentru prima dată în istorie granițele statului aproape s-au suprapus peste cele etnice. Marcând desăvârșirea procesului de formare a statului național român, anul 1918 a reprezentat, în același timp, începutul unei noi perioade în istoria contemporană a românilor, în care obiectivul principal a devenit consolidarea unității teritorial-politice. Așa cum menționa în acei ani prof. D. Gusti, „dacă hotarele nedrepte și înguste ale patriei de ieri au dispărut și unirea celor patru ramuri de români s-a făcut, acum trebuie ca ea să se desăvârșească prin unificarea și contopirea obștească, iar sufletul nou al României Întregite trebuie să fie adăpostit într-un nou așezământ de stat, al cărui boltă să fie întreținută cu măreție de coloane juridice solide și impunătoare". Pornind de la considerentul împlinirii a 100 de ani de la adoptarea Legii pentru unificarea administrativă din 14 iunie 1925, prezenta comunicare tratează principalele etape parcurse de Basarabia de la Unirea din 27 martie / 9 aprilie 1918 până la integrarea administrativă din 1925, având ca rezultat final organizarea unitară a structurii politice și administrative, funcționarea unei economii unitare pe întreg teritoriul național, a unei legislații unice și a unității culturale a Noii Românii prin instituții (școală, biserică etc.), asociații culturale și instrumente (limbă, norme sociale) unitare.

SECȚIUNEA II

Modernizare instituțională și provocările unificării: aspecte militare, administrative și economice în România interbelică

Orele 16.30 – 18.30, Sala R06

Moderatori

Prof. univ. dr. Giordano Altarozzi

Dr. Gheorghe Negustor

- **Dr. Gheorghe Negustor, *Militarism versus pacifism. Legislație, organizare și practici discursive privind armata română în primii ani interbelici***

Marele Război a însemnat un efort considerabil din punct de vedere militar pentru țările implicate în conflict. România nu a făcut excepție, ba mai mult, anii dificili de război au contribuit la conștientizarea unor probleme majore privind organizarea și dotarea armatei. Nenumăratele opinii care au animat opinia publică între 1914-1919 au continuat cu aceeași pasiune în anii de după conflict. Necesitatea unei reforme profunde era pe buzele multor specialiști, chiar din interiorul armatei. Pe de altă parte, sacrificiul și efortul imens făcute în anii de război au dat naștere la un curent pacifist. Reprezentanții acestuia, provenind din toate categoriile sociale, au adoptat o atitudine ostilă războiului care tocmai se încheiase, lăsând în urma lui un număr mare de morți, răniți și o societate bulversată. Pornind de la aceste două curente majore, în cercetarea de față dorim să oferim o panoramă a modului în care armata română și-a găsit locul și rolul în primii ani interbelici în cadrul României Mari. Pe scurt, principala întrebare de cercetare este: care au fost atitudinile și deciziile privind armata română după încheierea războiului și, în același registru, ce rol joacă aceasta în construcția identitară postbelică?

- **Prof. univ. dr. Giordano Altarozzi, *Dezbaterea privind descentralizarea administrativă în presa românească (1918-1920)***

Anul 1918 a reprezentat un moment deosebit în istoria românilor. Între lunile martie și decembrie, mai multe teritorii locuite de românii și-au proclamat dorința de unire cu țara-mamă. Actele Unirii au fost un moment înălțător, de mare efervescență națională, iar proclamările succesive păreau să reprezinte o formă de manifestare a ceea ce Jean-Jacques Rousseau numise „voință generală". Proclamările din 1918 și ratificarea lor pe parcursul anului următor au dus la împlinirea unui proiect și totodată unui vis politic cultivat de mai multe generații de patrioți. Noul Stat, unitar și național, rezultat din evenimentele belice, și mai ales din cele legate de negocierile de pace, era însă chemat să se confrunte cu noi provocări, fiind necesar ca Unirea să fie urmată de integrarea reală a noilor teritorii alipite în contextul social, economic și politic al țării. Reformele, dictate de experiența de război și de provocările noi ale lumii contemporane, deveneau o necesitate, una dintre acestea vizând însuși modelul de organizare a noului Stat. În jurul acestei teme se produce o dezbatere intensă, atât în cadrul instituțiilor, cât și în rândul opiniei publice, în special cu privire la conceptul de „descentralizare". Prezenta contribuție își propune să analizeze dezbaterea privind descentralizarea administrativă care s-a produs în coloanele ziarelor românești în perioada care merge de la sfârșitul Primului război mondial la semnarea Tratatului de la Trianon, subliniind diferitele poziții susținute de elitele politice și culturale locale și centrale și încercând astfel să surprindă complexitatea proiectului politic reprezentat de făurirea României Mari.

- **Cercetător Cătălina Frangopol, doctorand, *Fondul forestier al României Întregite: o abordare comparativă între provinciile istorice (conform legilor de unificare din 1925)***

Procesul de unificare administrativ-teritorială a României după Marea Unire din 1918 a marcat o etapă fundamentală în armonizarea legislației și administrării diverselor provincii istorice, cu implicații semnificative asupra gestionării fondului forestier, resursă strategică atât economică, cât și ecologică. Legea pentru unificarea administrativă din 1925 a reprezentat piatra de temelie în crearea unui cadru legislativ coerent care să reglementeze regimul silvic și exploatarea pădurilor în întreaga Românie Întregită, integrând teritoriile Vechiului Regat, Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Maramureșului și Basarabiei. Studiul de față oferă o analiză comparativă aprofundată între regiunile istorice, bazată pe date statistice și interpretarea reformelor legislative interbelice. În anul 1925, fondul forestier al României Întregite era estimat la circa 7 milioane de hectare, reprezentând aproximativ 27% din suprafața națională. Această resursă naturală vitală prezenta o distribuție regională inegală, determinată de factori geografici și istorici. Transilvania și Maramureșul se remarcau printr-un procent ridicat de acoperire forestieră, de peste 35%, datorită reliefului montan, în timp ce Basarabia avea doar 7% din teritoriu acoperit cu păduri, reflectând specificități climatice și de utilizare a terenurilor. Diferențele marcante dintre regimurile de administrare silvică ale provinciilor au reprezentat o provocare majoră pentru implementarea unui sistem unitar. Legea din 1925 a introdus standarde uniforme pentru administrarea și protejarea pădurilor, consolidând principiile sustenabilității în exploatare și încurajând dezvoltarea unui cadru administrativ centralizat. Cu toate acestea, aplicarea sa a fost condiționată de particularitățile locale. În Vechiul Regat, majoritatea pădurilor se aflau sub controlul statului, în timp ce în Transilvania fondul forestier era gestionat în mare parte de comunități rurale și de vechi structuri nobiliare, generând tensiuni în procesul de integrare. Aceste diferențe au scos în evidență dificultățile întâmpinate în realizarea unui regim silvic omogen. Analizele statistice din perioada interbelică, în special cele realizate în 1929, relevă faptul că doar 40% din suprafața forestieră era exploatată în mod sustenabil. Factorii precum creșterea demografică și cerințele economice tot mai mari au intensificat presiunea asupra resurselor forestiere, subliniind necesitatea unei legislații mai riguroase și a unei gestionări eficiente. Cercetarea subliniază contribuția legislației interbelice la uniformizarea regimului silvic, dar și limitările acesteia în fața diversității regionale. Prin analiza comparativă și utilizarea surselor istorice, studiul evidențiază rolul fondului forestier nu doar ca element-cheie al dezvoltării economice, ci și ca parte integrantă a patrimoniului natural al României Întregite. Această resursă, vitală pentru susținerea unui stat unitar modern, impune adoptarea unor politici responsabile și proactive în vederea protejării și valorificării sale durabile.

- **Cercetător Alexandru Molcosean, doctorand, *Evoluția sectorului agricol din Transilvania și Basarabia după Legea pentru unificarea administrativă din 1925***

Adoptarea la 14 iunie 1925 a Legii pentru unificare administrativă a României Întregite a presupus transferarea puterii către organele administrării locale și crearea unui cadru legislativ prin care ultimii dețineau atribuții mai largi, cu funcționari profesioniști care să-și aducă contribuția în procesul debirocratizării sistemului administrativ. În contextul modernizării sistemului administrativ românesc a fost creat Consiliul Superior Administrativ, care a deținut funcția de consultare, consiliere și îndrumare a administrației locale. Legea pentru unificarea administrativă din 1925 a stabilit expres domeniile de activitate a comunelor și județelor pe linie agricolă. Astfel, conform articolului nr. 51 din prezenta lege, chestiunile comunei în domeniul agriculturii vizau: „creșterea vitelor și medicină veterinară, clădirea, întreținerea și supravegherea din punct de vedere administrativ a diferitor stabilimente și instituțiuni locale, precum și numirea personalului administrativ și a celui veterinar necesar acestor servicii". Pe linie ameliorativă se prevedea „rectificarea cursurilor de apă, replantarea râpelor, terenurilor fugitive, secarea terenurilor mlăștinoase, înființări de pepiniere". La nivel județean (art. 118) se urmărea „administrarea izlazurilor comunale, înființarea de școli elementare agricole, organizarea serviciului agricol județean, încurajarea agriculturii, pomiculturii, sericiculturii, viticulturii, precum și numirea personalului administrativ și a celui inferior de specialitatea respectivă". Astfel, administrațiile fiecărui județ au beneficiat de funcționari calificați și responsabili, care și-au adus contribuția la dezvoltarea agriculturii în Transilvania și Basarabia după 1925.

Ora 18.30: Cină

VINERI, 6 IUNIE 2025

Comunicări pe secțiuni

SECȚIUNEA III

Proiecții naționale și imagini internaționale

Orele 9.30 - 11.30, Sala R06

Moderatori:
Conf. univ. dr. Maria Tătar-Dan
Conf. univ. dr. Mihai Teodor Nicoară

- **Asistent univ. Csiki Csaba-Ioan, doctorand, *România la începutul secolului XX în publicațiile Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea: O perspectivă internațională***

Acest studiu analizează modul în care România a fost percepută în publicațiile Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea în prima parte a secolului XX. Vor fi analizate articole din revistele adventiste internaționale, prin care vor fi scoase la lumină perspectivele sociale, economice, politice și religioase asupra României, așa cum erau reflectate în scrierile adventiste din această perioadă. Studiul urmărește să înțeleagă în ce măsură aceste publicații au contribuit la formarea unei imagini internaționale despre România și cum erau interpretate realitățile locale prin prisma valorilor și misiunii adventiste. Astfel, prin examinarea acestor surse, se dorește evidențierea viziunii asupra spațiului românesc din punctul de vedere a misiunii religioase, precum și al contextului politic, social și economic. Contribuția acestui studiu constă în aducerea la lumină a unei perspective puțin explorate asupra României de la începutul secolului XX, oferind astfel o înțelegere mai profundă a percepțiilor internaționale asupra țării.

- **Dr. Ciula Cristian, *Imaginea Basarabiei în Primul Război Mondial, reflectată în manualele de istorie interbelice***

Studiul de față își propune să aducă în prim plan imaginea Basarabiei în contextul Primului Război Mondial, așa cum a fost ea construită cu ajutorul manualelor de istorie din perioada interbelică. Scopul acestui demers este de a evidenția rolul esențial pe care îl avea educația istorică în formarea unei noi identități românești. Această idee pornește de la constatarea că, după realizarea Marii Uniri, manualele școlare devin un instrument prin care se încearcă legitimarea configurației teritoriale nou dobândite, precum și un instrument eficient prin care se inserează în mentalul colectiv sentimentul de apartenență la România Mare. În urma analizei comparate a manualelor de istorie din perioada interbelică, se poate observa că Basarabia este descrisă sub diferite ipostaze. În unele manuale apare ca un vechi spațiu istoric românesc, vremelnic înstrăinat și ulterior revenit la patria mamă, în timp ce în altele, acest teritoriu este menționat doar în treacăt, fără a i se acorda o atenție deosebită. În ceea ce privește narațiunea din manuale, precum și discursul folosit, se poate observa cum se încerca de fiecare dată o analiză idealizată, o descriere mult înfrumusețată a evenimentelor. Manualele care folosesc această descriere promovează o imagine patriotică, adesea subiectivă, care accentuează ideea continuității istorice și etnice a românilor pe teritoriul Basarabiei. Nu în cele din urmă, studiul își propune să arate cum istoria predată în școlile interbelice, a fost un instrument eficient, bine construit, prin care s-a realizat o împletire a realităților istorice cu trasarea unor directive identitare ale noului stat național românesc.

- **Conf. univ. dr. Mihai Teodor Nicoară, *Expertul-geograf Emmanuel de Martonne și chestiunea frontierelor României la Conferința Păcii (1919-1920)***

Personalitatea lui Emmanuel de Martonne (1873-1955) este evocată în istoriografia europeană și românească sub mai multe aspecte. Geograful francez a fost considerat unul dintre fondatorii geografiei

culturale și multidisciplinare. Tot de Martonne a fost unul dintre cei patru experți-geografi, care a făcut parte din acel Comité d' Études, care a pregătit minuțios documentația necesară delegației franceze la Conferința de Pace de la Paris. Calitatea sa de expert-geograf la Comitetul amintit i-a întărit poziția de raportor și, în același timp, de mediator între România și Franța. De Martonne a fost instruit de către André Tardieu să participe la sesiunile comisiilor și subcomisiilor Conferinței, privitoare la revendicările românești, poloneze, cehoslovace și iugoslave. În cadrul acestor comisii și-a susținut discursurile cu o argumentare geografică, istorică, etnografică, cu precizări despre identități regionale, solidarități economice și interese strategice. Misiunea lui de Martonne era să-i convingă pe marii decidenți de la Paris de validitatea pozițiilor franceze. Rapoartele lui Emm. de Martonne nu au fost în toate situațiile sursa de inspirație pentru negocierile și deciziile Conferinței Păcii, dar experții, diplomații și politicienii i-au apreciat cumpătarea, echilibrul, precizia informațiilor și analizelor. Emm. de Martonne nu și-a revendicat rolul de trasor al granițelor românești, dar meritul său a fost incontestabil. Competența sa în domeniul complex al geografiei culturale i-a permis să folosească cu succes acest domeniu în slujba politicii și geopoliticii interbelice.

- **Conf. univ. dr. Maria Tătar-Dan*, Imaginea unității naționale. Monumentele Unirii în spațiul public românesc***

Parte a proiectului de cercetare PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0134: Trasee și convergențe culturale și naționale: Transilvania și Basarabia, lucrarea de față propune o analiză a monumentelor dedicate Unirii, ca forme simbolice de integrare culturală și consolidare a identității naționale în noile cadre ale României Mari. Propuneri de edificare a unor astfel de monumente au apărut încă din primii ani ai perioadei interbelice, venind atât din Vechiul Regat, cât și din noile provincii. Deși majoritatea inițiativelor au rămas în stadiul de proiect, ele reflectă dorința de a ancora în spațiul public un discurs simbolic al unității și apartenenței naționale. Concepute ca expresii materiale ale momentului de la 1918, proiectele de monumente ale Unirii transmiteau și legitimau, în spațiul public, imaginea unei națiuni unitare, capabilă să depășească diferențele regionale și etnice. Prin analiza acestor simboluri materiale ale identității, lucrarea oferă o perspectivă asupra modului în care România Mare a fost imaginată, disputată și reprezentată, evidențiind complexitatea procesului de edificare a unei culturi naționale comune în perioada interbelică, într-un context marcat de diversitate etnică, constrângeri economice și provocări politice.

- **Cercetător dr. Mihai Țurcanu, *Perspectiva Turciei asupra problemei Basarabiei în prima jumătate a anului 1940***

În prima jumătate a anului 1940, Turcia și România au discutat posibilități de colaborare militară împotriva unei potențiale agresiuni sovietice, în special în contextul revendicărilor URSS asupra Basarabiei. Ministrul român de externe, Grigore Gafencu, a fost convins că Turcia ar fi sprijinit România în caz de atac sovietic, inclusiv prin facilitarea ajutorului anglo-francez. Discuțiile au avut loc în cadrul Înțelegerii Balcanice, dar progresul a fost împiedicat de reticența Iugoslaviei, care se temea de represalii germane și italiene. Turcia a fost interesată mai degrabă de contracararea influenței italiene în Balcani decât de o alianță anti-sovietică. În același timp, Regatul Unit și Franța au analizat opțiuni militare împotriva URSS, inclusiv bombardarea instalațiilor petroliere din Caucaz, dar au renunțat din cauza riscurilor diplomatice și a opoziției Turciei. Criza din Scandinavia și căderea Franței au redus și mai mult interesul Aliaților pentru Balcani. Până la urmă, eșecul negocierilor militare balcanice și succesele germane în Europa au determinat România să se alinieze tot mai mult cu Axa, în timp ce Turcia a menținut o poziție neutră, evitând să provoace URSS. Comunicarea va evidenția complexitatea relațiilor diplomatice și militare din perioadă, precum și dificultățile României în a obține sprijin extern împotriva amenințării sovietice.

SECȚIUNEA IV

Reconfigurări administrative și politici publice

Orele 9.30 - 11.30, R04B

Moderatori:
Conf. univ. dr. Harieta Mareci-Sabol
Dr. Novák Csaba Zoltán

- **Dr. Novák Csaba Zoltán, *Ținutul Secuiesc și reformele administrative din România***

Ținutul Secuiesc, pe baza statutului său politico-militar, până în a doua parte a secolului al XIX-lea a funcționat ca o entitate administrativă specială cu instituții politico-juridice speciale (de ex: scaunele secuiești, comitele secuilor, comitele scaunelor etc.). Locuitorii Ținutului Secuiesc, secuii, alături de sași și nobilimea maghiară formau una dintre cele trei națiuni politice din Transilvania. Destrămarea, transformarea acestor structuri tradiționale a fost un proces îndelungat. Principalele momente ale acestui proces istoric pot fi identificate în 1848 și în 1876, iar mai apoi în secolul 20. În prezentarea noastră vom prezenta schimbările administrative din secolul 20, începând cu perioada interbelică (momentul 1938), până la reformele și schimbările administrative din perioada comunistă (1950, 1952, 1960, 1968).

- **Conf. univ. dr. Harieta Mareci-Sabol, *„Necesara transformare". Caracteristici ale sistemului de sănătate publică în Bucovina anilor 1919-1922***

În Bucovina, anii 1919-1922 au însemnat nu doar o perioadă a provocărilor specifice tranziției de la un stat la altul, dar și un timp al evaluării postbelice în vederea reconstrucției și a integrării în structurile instituționale și organizatorice ale României Mari. Că războiul afectase, într-o măsură copleșitoare, infrastructura sanitară a fostei provincii austriece o demonstrează rapoartele medicale și administrative ale vremii, autorii lor insistând asupra precarității dotărilor, supra-aglomerării spitalelor și lipsei de cadre medicale. „Serviciul spitalicesc", despre care doctorul Vasile Pascal afirma că, înainte de 1914, era „modern și bine înzestrat", ajunsese „aproape complet distrus și devastat", la fel ca și spitalele ce odinioară „făceau fala Țării prin construcția edificiilor, înzestrarea lor cu materialul și aparatele medicale ce știința acelui timp pretindea". La rândul său, personalul medical (pregătit pentru a face față „necesităților sanitare", dar deturnat de la acestea de „fatalele însărcinări" din anii războiului) era supus presiunilor generate de condițiile igienico-sanitare defectuoase, care favorizau izbucnirea sau perpetuarea unor focare epidemice. Neîndoielnic, autoritățile locale și cele de la nivel guvernamental au încercat să remedieze dezechilibrele din sistemul public de îngrijire a sănătății, fiind totodată preocupate de integrarea Bucovinei în structurile centrale, inclusiv de adoptarea măsurilor pentru combaterea bolilor infecțioase. De asemenea, în multitudinea de probleme, un aspect pozitiv l-a reprezentat stimularea învățământului medical, prin cursurile Universității din Cernăuți. Pornind de la aceste considerente de ordin general, comunicarea mea propune o retrospectivă asupra dificultăților care au marcat sistemul de sănătate în Bucovina, în perioada imediat următoare Marii Uniri, cu accent pe situația asistenței medicale și a instituțiilor sanitare.

- **Cercetător Ana Molcosean, doctorand, *Menținerea ordinii publice în Bălțiul interbelic prin inițiative administrative***

Perioada interbelică românească a oferit posibilități majore de dezvoltare pentru regiunile proaspăt alipite în urma Primului Război Mondial. Ca urmare a evenimentelor demarate în anul 1918 și a celor ulterioare, administrația românească a întâmpinat dificultăți în omogenizarea conducerii pe întregul teritoriu al României Mari. Efectele dominației fostelor imperii asupra provinciilor românești redobândite au opus rezistență în fața intențiilor statului român de a crea o lege unitară care să-și găsească aplicabilitatea practică în Transilvania, Bucovina și Basarabia. Pentru a implementa mai eficient politicile reformatoare, autoritățile publice emiteau ordonanțe și avize specifice nevoilor regiunii diriguitoare. În Basarabia

românească, administrația orașului Bălți a dispus la fel emiterea ordonanțelor care prevedeau spre exemplu modul în care locuitorii trebuiau să amenajeze curțile caselor și împrejurimile acestora, prin construcția de punți sau trotuare de piatră în fața imobilelor. Pentru proprietarii de trăsuri, briști sau alte vehicule cu tracțiune animală sau automobilă, era obligatorie obținerea unei autorizații de circulație. Proprietarii localurilor de menire socială aveau responsabilitatea să țină cont de normele sanitar-igienice și să își desfășoare activitatea până la o oră stabilită în funcție de domeniul economic și suma patentei achitată la Prefectura județului. Prin intermediul acestei comunicări urmărim să punem în evidență eforturile făcute de statul român în vederea modernizării orașului Bălți și ridicarea gradului de cultură pe segmentul organizării ordinii publice.

- **Dr. Ionela Simona Mircea, *Direcții de acțiune ale Camerei de Agricultură a județului Alba (1925-1940)***

De la înființare (3 septembrie 1925) până în 1940, Camera de Agricultură Alba a depus eforturi pentru reformarea agriculturii pe baze noi, în condițiile în care predominantă, după reforma agrară, era mica proprietate țărănească. Potrivit unei statistici din 1929, numărul total al locuitorilor județului Alba era de 213.472, din care 179.760 era populație rurală. Din cele 335.778 ha și 7 arii, cât era suprafața județului Alba, 109.972 ha și 94 arii erau teren arabil, 4.001 ha și 35 arii erau livezi, 2.990 ha și 32 arii erau vii, 95.915 ha și 86 arii erau fânețe naturale și pășuni, 105.559 ha și 35 arii erau păduri, iar 17.338 și 22 arii erau terenuri neutilizabile, clădiri, drumuri, cariere, mine, ape. Primii ani, imediat după reformă, au fost ani grei, de sacrificii, de străduințe și râvnă în însușirea unor metode noi de lucru. Progresul, deși lent, a fost evident. Criza economică a lovit puternic sectorul agricol, iar efectele crizei s-au resimțit până târziu. În ciuda eforturilor depuse pentru sprijinirea micilor proprietari, rezultatele nu au fost pe măsura așteptărilor. Totuși, până în 1940, specialiștii Camerei de Agricultură Alba și-au făcut simțită prezența în viața comunităților țărănești din județ, în ciuda resurselor financiare modeste.

Orele 11.30 – 12.00, Pauză de cafea

SECȚIUNEA V

România Mare în contextul relațiilor externe

Orele 12.00 - 14.00, sala R04A

Moderatori
Conf. univ. dr. Alesandro Vagnini
Cercetător dr. Mihai Țurcanu

- **Asistent univ. dr. Aurel Lazăr, *Recunoașterea de către Washington a unirii Basarabiei cu România. Eforturile diplomației românești în perioada 1920-1933***

Punerea în operă a proiectului Marii Uniri a presupus un efort susținut, derulat de-a lungul a mai multor veacuri, inițiat și supravegheat de inteligheția românească, dar operaționalizat cu sprijinul întregului popor. Deși obiectivul, care a presupus o maturizare treptată, a fost atins în cele din urmă în 1918, eforturile diplomației românești nu au fost stopate, deoarece recunoașterea unirii a implicat acțiuni suplimentare, într-un context internațional complex, aflat în dinamică și influențat de o serie de schimbări sistemice majore. Situația Rusiei Țariste după Revoluția din octombrie 1917 a schimbat substanțial modul de raportare a Occidentului la politica Moscovei, în special a SUA, pentru a nu legitima acțiunile noii conduceri ruse. Având în vedere această stare de lucruri, recunoașterea unirii Basarabiei cu România a reprezentat un subiect sensibil pentru diplomația americană, Washingtonul fiind de părere că o eventuală recunoaștere ar fi alienat și mai mult noua conducere a Rusiei și ar fi generat complicații suplimentare. În acest context, establishmentul politic american a refuzat să se alăture demersului puterilor europene

(Franța, Anglia și Italia) și al Japoniei, de a semna la 28 octombrie 1920 Tratatul privind unirea Basarabiei cu România și, mai mult decât atât, a atenționat aliații europeni cu privire la faptul că semnarea tratatului putea fi folosită de noua conducere a Rusiei pentru a-și legitima acțiunile și pentru a câștiga sprijin popular. Având în vedere aceste situații, este relevant de analizat efortul diplomației românești în vederea recunoașterii de către SUA a unirii Basarabiei cu România. În acest scop, în prezenta lucrare sunt analizate convorbirile diplomatice purtate de diplomația României cu exponenți ai Departamentului de Stat al SUA, precum și documente diplomatice americane care relevă modul de raportare al Washingtonului la problematica analizată.

- **Conf. univ. dr. Alesandro Vagnini, *Relațiile dintre România și Grecia în perioadă postbelică (1919-1928)***

Între războaiele balcanice și primul război mondial, relațiile dintre România și Grecia fuseseră cordiale. În 1913-1914 România a încercat să medieze între Grecia și Albania, în timp ce în 1919-1920 Brătianu a încercat să-și coordoneze poziția în timpul negocierilor de pace de la Paris cu Grecia și celelalte mici puteri. În realitate, relațiile dintre Brătianu și Venizelos nu fuseseră deosebit de bune și timp de câțiva ani cele două țări nu manifestaseră niciun interes deosebit de a colabora. Cu toate acestea, în urma războiului greco-turc (1919-1922), Grecia s-a trezit în mijlocul unei crize politice interne, exacerbată de apariția Regatului Iugoslaviei și de ambițiile imperiale ale Italiei, în timp ce diferendele cu Bulgaria au împiedicat cele două țări să-și normalizeze relațiile. În același timp, Brătianu și Titulescu au perceput faptul că România era înconjurată de țări slave ca pe o amenințare la adresa securității sale. Grecia părea acum a fi un partener interesant și pentru apărare și afaceri. Cu toate acestea, abia în 1927 Alexandru Averescu și Andreas Michalakopoulos s-au angajat în discuții privind încheierea unui pact de neagresiune. Lucrarea se va concentra asupra relațiilor greco-române în deceniul de după Marele Război, pentru a analiza relațiile bilaterale și a vedea cum Bucureștiul a acționat în calitatea sa de putere regională.

- **Gabriel Zvîncă, doctorand, *România și diplomația multilaterală. Experiența la Societatea Națiunilor comparativ cu cea la Organizația Națiunilor Unite***

Finalul războiului și perioada interbelică au constituit ocazia pentru ca România Mare să se afirme pe plan internațional. Ca un garant al principiilor versailleze, statul român a căutat să își consolideze noul statut teritorial și politic. Recunoașterea granițelor, integrarea noilor provincii și securizarea ordinii internaționale au devenit obiective centrale ale politicii externe românești. În acest context, diplomația română a trecut printr-un proces de profesionalizare și adaptare la noile mecanisme internaționale, marcate de apariția diplomației multilaterale, prin nașterea Societății Națiunilor. Lucrarea de față analizează modul în care corpul diplomatic al României și ministerul de afaceri externe a evoluat în perioada imediată după război și care a fost importanța acordată Societății Națiunilor. Analiza dorește să realizeze o paralelă între evoluția diplomatică a statului la finalul Primului Război Mondial, cu evoluția produsă la încheierea celei de a doua conflagrații mondiale. Diferit față de prima dată, România, după 1945, nici nu a fost un stat fondator al noii organizații multilaterale, Organizația Națiunilor Unite, și nici nu a reușit să activeze, în primul deceniu de la încetarea ostilităților, în cadrul acesteia. Astfel, meritã subliniată diferența de abordare a diplomației românești, dată de contextul geopolitic de la cele două momente istorice diferite, cu privire la cele două organizații multilaterale. Pentru a urmări aceste transformări, lucrarea propune o abordare comparativă și contextuală, inspirată din teoriile relațiilor internaționale privind diplomația statelor mici în cadre multilaterale. Analiza se concentrează pe modul în care România a utilizat instrumentele multilaterale pentru a-și consolida poziția internațională, în două epoci distincte: perioada interbelică, marcată de o diplomație activă în cadrul Societății Națiunilor, și perioada postbelică, în care poziționarea externă a fost profund influențată de realitățile Războiului Rece. Diferențele de strategie și de acces la aceste organisme internaționale reflectă nu doar modificările geopolitice, ci și adaptările – sau constrângerile – interne ale politicii externe românești.

- **Cercetător dr. Mihai Țurcanu, *Relații româno-britanice după 26 iunie 1940: noi surse***

Comunicarea propusă va prezenta rezultatele cercetării surselor identificate în arhivele britanice, referitoare la relațiile româno-britanice în cadrul primelor etape ale celui de-al doilea Război Mondial. Informațiile ce urmează a fi prezentate completează tabloul cunoașterii evoluției negative a ziselor relații, inclusiv cauzele înrăutățirii lor determinate de circumstanțele geopolitice diferite în care se găseau România și Marea Britanie. Sursele identificate dezvăluie, de asemenea, detaliile modului în care adâncirea divergențelor fundamentale între poziția României - pe de o parte, și cea a Angliei - pe de altă parte, s-a produs și, totodată, ilustrează în mod clar rezultatele și consecințele acelui proces bilateral.

SECȚIUNEA VI

Patrimoniu, cultură și societate

Orele 12.00 - 14.00, Sala R06

Moderatori
Dr. Aurelia Felea
Lector univ. dr. Fábián István

- **Lector univ. dr. Fábián István, *La răspântii: arheologia transilvană în perioada interbelică***

Unirea Transilvaniei cu România a produs schimbări și rupturi radicale atât la nivel demografic și economic, cât și în ceea ce privește evoluția arheologiei transilvane. Dezvoltarea acesteia în sec. al XIX-lea a fost una destul de unitară: de la o „modă" nobiliară și clericală la o știință cu un statut bine definit. Acest statut a permis arheologiei transilvane să aibă o identitate și caracteristici regionale clare, în ciuda puternicei influențe venite din partea Budapestei. Acest proces a luat o turnură radicală după 1919: o parte din inventarul arheologic al Muzeului Transilvănean a fost mutat, la Budapesta (cel puțin pe moment), iar o parte din cadrele profesorale și-au continuat activitatea (cu un succes mai mult sau mai puțin moderat) la Universitatea din Szeged. Evoluția arheologiei transilvane în perioada interbelică a stat sub semnul personalității dominante a lui Constantin Daicoviciu care, din poziția de profesor al Universității clujene, a încercat să creeze o autonomie științifică de la linia bucureșteană. Perioada se definește prin două aspecte esențiale: în primul reluarea cercetărilor arheologice întrerupte de aproximativ un deceniu și relațiile dintre reprezentanții generației de arheologi transilvani antebelici. Cât privește primul aspect: Școala clujeană a reușit să reia sau să înceapă o serie de cercetări arheologice (de exemplu la Sarmisegetusa Regia), dar s-a confruntat și cu o serie de greșeli sistemice care au dus la pierderea unor situri și artefacte unice. Al doilea aspect are mai multe elemente controversate: o parte din reprezentanții școlii arheologice transilvane au o relație încordată cu noile orientări (Roska Márton), în timp ce alții (Kovács István, Ferenczi Sándor) își găsesc mult mai ușor locul. Studiul de față are ca scop prezentarea în amănunt a acestor aspecte cu prezentarea vieții, activității principalilor protagoniști ai perioadei, confruntările de idei și impactul lor în perioada imediat următoare.

- **Răzvan Ghișa, doctorand, *Inițiative legislative privind studiul arheologic și protejarea patrimoniului din perioada interbelică***

Imediat după Primul Război Mondial apar și primele legi valabile pentru toate provinciile nou incorporate după Marea Unire. Această politică de uniformizare a cadrului legislativ poate fi observată pe toată durata interbelică și în toate domeniile de activitate, iar patrimoniul și studiul arheologic nu fac excepție. Prima astfel de reformă apare încă din 1919 prin decretul lege dat de Regele Ferdinand. Desigur, pe teritoriul Vechiului Regat în perioada dintre deschiderea Muzeului de Antichități (1834) și decembrie 1918, au existat numeroase legislații privind conservarea patrimoniului, însă acestea erau nesatisfăcătoare pentru un stat

care a preluat provincii supuse unor tradiții și politici diferite. În următorul deceniu, grație deschiderii Accademiei di Romania din Roma și formării unei generații de arheologi în Occident, vor mai apărea diverse proiecte legislative ceva mai cuprinzătoare decât cel din 1919. Este și cazul Anteproiectului de lege formulat de către Colegiul Arheologic Român, organism fondat în 1935 și alcătuit preponderent din foști bursieri ai Școlii Române din Roma. Reveniți în țară după stagii de pregătire, personalități precum Constantin Daicoviciu, Vladimir Dumitrescu, Emil Panaitescu sau Hortensia Dumitrescu au fixat un cadru juridic coerent, absolut necesar pentru dezvoltarea studiului arheologic. Chiar dacă CAR nu a avut o viață lungă, el intrând în inactivitate din cauza evenimentelor politice de la finele deceniului patru, acțiunile membrilor săi sunt un indice pentru politica de uniformizare legislativă din perioada interbelică.

- **Lőrincz Ildikó, doctorand, *Influențe în artele vizuale din zonele periferice***

Printre alții, doi importanți profesori de desen – ambii originari din actuala Slovacie (partea maghiară) și absolvenți ai Școlii Regale Naționale Maghiare de Desen și ai Școlii de Formare a Profesorilor de Desen din Budapesta – au adus, la începutul secolului trecut, un suflu nou în cultura vizuală a orașului Odorheiu Secuiesc. Este vorba despre Pál Spanyár și Ferenc Rezső Haáz, ale căror activități educaționale și extracurriculare au avut un impact semnificativ asupra dezvoltării culturii vizuale locale. Prezentarea de față își propune să evidențieze rolul esențial pe care aceștia l-au jucat în promovarea educației artistice, în organizarea expozițiilor de artă plastică, precum și în dezvoltarea scenografiei pentru spectacolele de teatru. Cercetarea se concentrează în special pe perioada cuprinsă între cele două războaie mondiale, o epocă în care multe aspecte ale vieții artistice din orașele transilvănene aflate departe de centrele culturale majore rămân, din păcate, încă puțin cunoscute. La muzeul local se păstrează o colecție valoroasă de lucrări semnate de Spanyár și Haáz, care contribuie la îmbogățirea patrimoniului artistic transilvănean în domeniul picturii și graficii. Din presa vremii și din anuarele școlare reiese că cei doi au fost implicați activ în numeroase spectacole de teatru pentru copii și adulți, nu doar ca scenografi, ci și ca regizori sau actori. În paralel, au desfășurat activități de cercetare, documentare și colectare de valori etnografice și istorice, punându-le în slujba comunității. Influența lor s-a extins asupra mai multor generații, iar ca organizatori ai primelor expoziții de artă plastică și etnografie din regiune, și-au asumat un rol pionier. Activitățile desfășurate – uneori în colaborare – au contribuit la modelarea identității vizuale a orașului. Este cert că, până în prezent, activitatea lor nu a fost studiată în mod sistematic, iar lipsa unor lucrări sau monografii dedicate a condus, treptat, la diminuarea recunoașterii valorii lor reale.

- **Dr. Aurelia Felea, *Posibilități educaționale și de promovare socială a tineretului artistic în Basarabia interbelică: cazul sculptoriței Claudia Cobizev***

Claudia Cobizev (20.03.1905 – 28.04.1995) a fost unul dintre cei mai talentați și prolifici artiști plastici pe care i-a dat Basarabia în secolul trecut. A excelat în sculptura monumentală, este însă recunoscută drept artistă merituoasă și în domeniul sculpturii de șevalet. Claudia Cobizev s-a născut la 13/20 martie 1905 în orașul Chișinău. Între anii 1926–1931, viitoarea sculptoriță a studiat la Școala de Arte Frumoase din Chișinău în atelierul profesorului Alexandru Plămădeală. În anul 1931, Claudia Cobizev a început să studieze sculptura monumentală la Academia de Arte Frumoase din Bruxelles (Académie royale des Beaux–Arts de Bruxelles). Școlile de arte din Regatul Belgiei au fost frecventate și de alți artiști originari din Basarabia, care au devenit ulterior renumiți, precum Tatiana Nicolaidi, Moisei Gamburd, Afanasie Modval, Nina Jascinsky, Idel Ianchelevici, Elisabeth Ivanovsky. Între anii 1934–1940 Claudia Cobizev a locuit la București. În această perioadă, a studiat la Academia de Arte sub îndrumarea sculptorului Cornel Medrea și a colaborat la proiectele acestuia, între altele, la decorarea Pavilionului României la Expoziția Internațională de la New York din anii 1939–1940. Claudia Cobizev considera că în devenirea sa ca artistă un rol de seamă l-au jucat plasticienii Cornel Medrea, Constantin Baraschi și alți sculptori români. Tânăra artistă a participat la expozițiile Salonului oficial de pictură și sculptură, organizat de Ministerul Cultelor și Artelor al României. *Sculptorița și-a expus lucrările alături de artiști renumiți din provincia natală și din întreaga țară (Alexandru Plămădeală, Milița Petrașcu, Cornel Medrea, Constantin Baraschi, Oscar Han, Corneliu Themeli, Ion Jalea și alții). „Pentru lucrările merituoase" expuse la* Salonul Oficial de Pictură și Sculptură din anul 1934 *Claudia Cobizev a fost distinsă cu premiul Primăriei Municipiului București. După ce a participat la* Salonul Oficial de Pictură și Sculptură din martie–mai 1935 cu două lucrări, „Cap de expresie" și „Portret, D-ra B.", *colecțiile Statului Român i-au*

propus autoarei să-și vândă sculptura intitulată *„Cap de expresie" contra cinci mii de lei. Iar* pentru sculptura intitulată „Portret" și ținând seama de lucrările valoroase prezentate de artistă la Salonul Oficial de Pictură și Sculptură din anul 1939, la propunerea juriului Salonului acesteia i-a fost decernat *Premiul Fundației Simu. Studierea documentelor de arhivă din fondul personal al artistei, ce se află în custodia Agenției Naționale a Arhivelor (Republica Moldova), permite reconstruirea acestei perioade formative din viața artistei, reflecții asupra repercusiunilor în traseul ei de viață și, de asemenea, formularea unor concluzii cu privire la posibilitățile de afirmare profesională ce au stat în fața tineretului artistic din Basarabia în cadrul României Mari.*

- **Dr. Kálmán Attila, *Activitatea Asociațiunii de Binefacere a Femeilor din Tg. Mureș în perioada interbelică (1920–1940)***

Comunitatea maghiară din Tg. Mureș a avut două organizații culturale, respectiv de caritate semnificative, înființate la sfârșitul secolului al XIX-lea, care și-au continuat activitatea și în perioada interbelică, Asociațiunea de Binefacere a Femeilor din Tg Mureș și Asociația Literară „Kemény Zsigmond". Dintre acestea Asociațiunea de Binefacere a Femeilor din Tg Mureș a fost cea mai longevivă organizație a maghiarilor din Tg. Mureș. Asociațiunea a fost fondată în 1861 de către Barcsay Polixénia, soția contelui Lázár Mór. Scopul a fost de a oferi ajutor săracilor din Tg. Mureș (ajutor financiar, loc de muncă etc.). În toată perioada interbelică în fruntea asociațiunii s-a aflat contesa Lázár Eleonóra, căsătorită Bissingen, care cu ajutorul fiicei sale Erzsébet a organizat o sumedenie de evenimente caritabile pentru ajutorarea în primul rând a săracilor din Tg. Mureș, cât și pentru susținerea Orfelinatului „Klotild". Totodată, palatul familiei din centrul orașului a devenit un fel de salon literar unde erau bineveniți oamenii de cultură care vizitau orașul. Tipologia evenimentelor de caritate organizate de către Asociațiune a fost una variată, de la serate dansante până la concerte de muzică clasică, baluri, spectacole de teatru. Mulți dintre organizatori proveneau dintre membrii unor familii aristocratice, cu domenii în apropierea Tg. Mureșului. Asociațiunea a funcționat până la sfârșitul războiului, evenimentele ultimilor ani de război făcând imposibilă continuarea activității Asociațiunii.

Ora 14.00: Concluzii

Prânz

PARTICIPANȚI

- Prof. univ. dr. Giordano Altarozzi, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș giordano.altarozzi@umfst.ro
- Dr. Cristian Ciula ciula_cristian@yahoo.com
- Asist. univ. Csiki Csaba-Ioan, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș csaba.csiki@umfst.ro
- Cercetător științific principal, dr. hab. Nicolae Enciu, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova nicolae.enciu5@gmail.com
- Lector univ. dr. Fábián István, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș istvan.fabian@umfst.ro
- Dr. Aurelia Felea, Agenția Națională a Arhivelor, Republica Moldova aurelia.felea@arhiva.gov.md
- Cătălina Frangopol, doctorand, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova catalina.tudor@mail.ru
- Răzvan Ghișa, doctorand, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș ghisaxxx47@gmail.com
- Dr. Kálmán Attila, Universitatea Sapientia, Târgu Mureș kalmanattila2021@yahoo.com
- Asist. univ. dr. Aurel Lazăr, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș aurel.lazar@umfst.ro
- Lőrincz Ildikó, doctorand Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca lorinczildike@gmail.com
- Conf. univ. dr. Harieta Mareci-Sabol, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, Institutul „Bucovina” al Academiei Române harieta@atlas.usv.ro
- Dr. Ionela Simona Mircea, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia ionelasimonamircea1966@yahoo.com
- Alexandru Molcosean, doctorand, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova molcoseanalexandru@gmail.com
- Ana Molcosean, doctorand, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova

ana.molcosean1995@gmail.com

- Dr. Gheorghe Negustor, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
  gnegustor@gmail.com
- Conf. univ. dr. Mihai Teodor Nicoară, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
  nicoaramihait@yahoo.com
- Prof. univ. dr. Toader Nicoară, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
  nicoaratoader@yahoo.fr
- Dr. Novák Csaba Zoltán, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca
  novakzoltan1984@gmail.com
- Lector univ. dr. Vlad Popovici, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Cercetător asociat, Institutul și Arhiva Masaryk ale Academiei Cehe de Științe
  vlad.popovici@ubbcluj.ro
- Dr. Raluca Rus
  botosraluca@gmail.com
- Conf. univ. dr. Maria Tătar-Dan, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
  maria.tatar-dan@umfst.ro
- Prof. univ. dr. Corina Teodor, UMFST G.E. Palade Târgu Mureș
  corina.teodor@umfst.ro
- Cercetător dr. Mihai Țurcanu, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
  mihai.turcanu@live.com
- Conf. univ. dr. Alesandro Vagnini, Universitatea Sapienza Roma
  alessandro.vagnini@uniroma1.it
- Gabriel Zvîncă, doctorand, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
- gabriel.zvinca7@gmail.com

Consemnări


M.S. REGINA MARIA
M.S. REGELE FERDINAND I
1918 RASCOLUL PENTRU LIBERTATEA POPOARELOR SFINTIREA NEAMULUI ROMANESC 1 AUGUST 1918
M.S.R. PRINCIPESA ELENA
M.S.R. PRINCIPELE CAROL
ALBA-IULIA
CETATEA PROCLAMĂRII LUI MIHAI BRAVUL CA DOMN AL TUTUROR ROMÂNILOR ȘI A INCORONĂRII MM. LL. REGELE FERDINAND I ȘI A REGINEI MARIA FĂURITORII ROMÂNIEI MARI
LEGENDA PRINCIPALELOR FRONTIERE ISTORICE ALE PROVINCIILOR ROMÂNEȘTI
DELA UNIREA MOLDOVEI ȘI VALAHIEI ȘI PÂN
UNIREA MOLDOVEI și VALAHIEI sub Prințul Cuza Vodă (24 Ia
unirea DOBROGEI (1878 și 1913) sub Regele Carol I.
TERITORIILE ROMÂNEȘTI (Bucovina, Transilvania și Banatul), re
Aliate (Franța, Italia, Anglia și Rusia) prin tratatul de alianță c
RĂPIREA DOBROGEI și CULMEA CARPAȚILOR de către Puterile
Turcia și Bulgaria dela 7/20 Mai 1918, până la Noemvrie 19
armatele Puterilor Centrale.
UNIREA BASARABIEI (9 Aprilie), a
a TRANSILVANIEI și a BANATULUI
cu ROMÂNIA, prin voința poporulu
ROMÂNIA MARE:
cu România a terito
nești: BANAT, TRA
BUCOVINA, BASARABIA de c
Italia, Anglia, Statele-Unite, Jap
pace dela Paris 1919 și cu ultime
TENTE HYPSOME
Înălțimi dela 0—200
Înălțimi dela 200—50
Înălțimi pline în formă
Înălțimi dela 500—20
Înălțimi peste 2000
COLUMNA LUI TRAIAN
REGINA ELISABETA
REGELE CAROL I
1866-1914
RĂZBOIUL DE LA 1877-1878
SARMISEGETUZA
RĂSBOIELE DACO-ROMANE